

Scientific Journal

Journal of Research in Educational Systems

Volume 15, Issue 55,
Pp. 110-119
Winter 2022

Print Issn: 2383-1324

Online Issn: 2783-2341

Indexed by ISC

www.jiera.ir

Journal by
Research in Educational
Science is licensed under a
Creative Commons
Attribution-
NonCommercial 4.0
International License.

Document Type:
Original Article

✉ Corresponding Author:
zohoor2002@yahoo.com

Receive Date: 08 October 2021
Revise Date: 15 December 2021
Accept Date: 31 December 2021
Publish Date: 05 January 2022

How to Site: Zohoorparvande, V., Ghafarian, H. (2022). Developing a Coronary Anxiety Model in Students based on the Dimensions of Positive Psychology. *Journal of Research in Educational Science*, 15(55), 110-119.
[doi: 10.1001.1.23831324.1400.15.55.9.7](https://doi.org/10.1001.1.23831324.1400.15.55.9.7)

Developing a Coronary Anxiety Model in Students based on the Dimensions of Positive Psychology*

Vajiheh Zohoorparvande✉

Assistant Professor, Educational Sciences Dept, University of Payamnoor (PNU), Tehran, Iran.

Hosien Ghafarian

M. A. Candidate of Administration Education, Educational Sciences Dept, University of Payamnoor (PNU), Tehran, Iran.

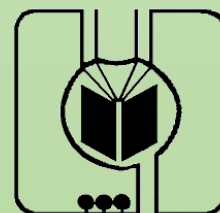
Abstract

The aim of this study was to develop a coronary anxiety model in students based on the dimensions of positive psychology. The research method was descriptive correlational studies and structural equation modeling. The statistical population included all high school students in Mashhad in the year 2021-2022 with 983 people who were selected using Cochran's formula and simple random sampling method of 276 people. The data collection tools were corona anxiety and positive psychology questionnaires. The validity of the questionnaires was confirmed using content and face validity. Its reliability was obtained through Cronbach's alpha coefficient of 0.77 and 0.89, respectively. In addition to descriptive statistics, statistical techniques such as Pearson correlation coefficient, multiple regression and structural equation modeling were used to analyze the data. The results showed that the dimensions of positive psychology (happiness, mental well-being, optimism, self-worth, hope, interpersonal skills and responsibility) have a direct and significant effect on coronary anxiety in students. The results of the fit model indices indicated a good fit of the model, and in fact the general result is that the designed model of students' coronary anxiety based on the dimensions of positive psychology has a good fit.

Keywords:

Coronary Anxiety, Positive Psychology, Students

* The present article is taken from the master dissertation in Administration Education, University of Payamnoor (PNU)

نشریه علمی

پژوهش در نظام‌های آموزشی

دوره ۱۵، شماره ۵۵،
ص ۱۱۰-۱۱۹
زمستان ۱۴۰۰

شاپا (چاپی): ۲۳۲۴-۲۳۸۳

شاپا (الکترونیکی): ۲۳۴۱-۲۷۸۳

نمایه در ISC

www.jiera.ir

پژوهش در نظام‌های آموزشی تحت قانون
بین‌المللی کپی‌رایت Creative
Commons: BY-NC می‌باشد.

نوع مقاله:

مقاله اصیل پژوهشی

✉ نویسنده مسئول:

zohoor2002@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۷/۱۶

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۰۹/۲۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۱۰

تاریخ انتشار: ۱۴۰۰/۱۰/۱۵

استناد به این مقاله: ظهورپرونده، و. و غفاریان، ح.

(۱۴۰۰). تدوین مدل اضطراب کرونا در دانش‌آموزان

براساس ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا. پژوهش در

نظام‌های آموزشی، ۱۵(۵۵)، ۱۱۰-۱۱۹.

doi: 20.1001.1.23831324.1400.15.55.9.7

تدوین مدل اضطراب کرونا در دانش‌آموزان براساس ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا *

وجهه ظهورپرونده ✉

استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

حسین غفاریان

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تدوین مدل اضطراب کرونا در دانش‌آموزان براساس ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا بود. روش پژوهش توصیفی از نوع مطالعات همبستگی و مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان متوسطه دوره دوم ناحیه سه شهر مشهد در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ به حجم ۹۸۳ نفر بود که با استفاده از فرمول کوکران و به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده تعداد ۲۷۶ نفر انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌های پژوهش پرسشنامه‌های اضطراب کرونا علی‌پور و همکاران (۱۳۹۸) و روان‌شناسی مثبت‌گرا Arjiel (2011) بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها علاوه بر آمار توصیفی از تکنیک‌های آماری همچون ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون چندگانه و مدل معادلات ساختاری استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا بر اضطراب کرونا دانش‌آموزان تأثیر منفی و معناداری در سطح ۰/۰۵ دارد. نتایج شاخص‌های مدل برازنده حاکی از برازش مطلوب مدل بود. با توجه به یافته‌ها، با افزایش میزان شادی، بهزیستی روانی، خوش‌بینی، خودارزشمندی، امیدواری، مهارت‌های بین‌فردی و مسئولیت‌پذیری، میزان اضطراب کرونا در دانش‌آموزان کاهش می‌یابد؛ بنابراین به‌کارگیری راهبردهایی که موجب افزایش ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا می‌شود، می‌تواند اضطراب کرونا را کاهش دهد.

واژه‌های کلیدی:

اضطراب کرونا، دانش‌آموزان، روان‌شناسی مثبت‌گرا

* مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی دانشگاه پیام نور است.

مقدمه

در این میان بیماری‌های همه‌گیر برگرفته از عوامل ناشناخته‌ای هستند که باعث بروز پیامدها و عوارض بسیار قابل توجهی برای مردم می‌شوند. این بیماری‌ها هم از نظر جسمی و هم از نظر روانی، فرهنگی و اجتماعی فشار زیادی بر افراد وارد می‌کنند (Neuberg et al., 2011)، اگرچه بسیاری از تغییرات رفتاری مانند انتقال اطلاعات، دوری از جمعیت‌های انسانی مانند قرنطینه خانگی، اجتناب از جمعیت و مشارکت در درمان‌های ضد ویروسی تا اندازه‌ای در کشورهای مختلف اثراتی مثبت داشته است (Raude et al., 2019)، ولی این تغییرات با وجود اثرگذاری بر سلامت جسمی، عموماً نتوانسته‌اند پیامدهای روانی بیماری‌ها را از بین ببرند و حتی برخی راهکارها مانند قرنطینه بلندمدت، خود، پیامدهای روان‌شناختی آسیب‌زایی مانند استرس پس از سانحه، سردرگمی و عصبانیت، ناامیدی، فرسودگی، شکست‌های مالی و برچسب خوردن برای افراد به بار آورده‌اند (Brooks et al., 2020).

بر این اساس، باید توجه داشت که هم خود بیماری‌های اپیدمیک و هم راهکارهای روبارویی با آن‌ها دارای اثرات آسیب‌زای روان‌شناختی بوده‌اند که عدم توجه پژوهشگران به این گستره می‌تواند زمینه‌ساز آسیب‌های روان‌شناختی گسترده‌تر گردد (Jiang et al., 2019). در این میان، اپیدمی کرونا ویروس به‌طور خاص، از ژانویه سال ۲۰۲۰ یک بحران ناگهانی در بهداشت عمومی جهان ایجاد کرد طوری که در طی مدت کوتاهی از شهر ووهان چین به سراسر جهان گسترش یافت و به تهدیدی جدی برای بشر بدل شد. این بیماری به سبب قابلیت انتقال بالا، قریب‌الوقوع بودن و نامرئی بودن، دهکده جهانی را با چالشی بزرگ روبرو کرده است (Papap et al., 2009). Shi و همکاران (2020) نیز دریافته‌اند که پریشانی‌های روانی مانند وحشت‌زدگی، افسردگی، ترس، انکار، ناامیدی و به‌خصوص اضطراب اساسی‌ترین واکنش‌های روانی آسیب‌زا در اغلب افراد آسیب‌دیده و افراد در معرض شیوع بیماری‌ها بوده‌اند. در این میان دانش‌آموزان به‌عنوان رکن اساسی نظام آموزشی کشور در دستیابی به اهداف نظام

آموزشی نقش و جایگاه ویژه‌ای دارند. یکی از عوامل بسیار مهم در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان توجه به عوامل روان‌شناختی و ویژگی‌های شخصیتی آنان است. محققان شواهد متعددی در حوزه همبسته‌ها و پیش‌بینی‌کننده‌های اضطراب شامل عوامل جمعیت‌شناختی، صفات شخصیتی، اهداف، ارزش‌ها، اسناد، روابط، رویدادهای زندگی، شرایط و فرهنگ ارائه داده‌اند. مفهوم‌سازی اضطراب و تحول بهینه برحسب منابع روان‌شناختی و عوامل درونی دقیق‌تر از مفهوم‌سازی و تعاریف اولیه آن برحسب متغیرهای جمعیت‌شناختی، منابع مادی و عوامل بیرونی است (Bernabe-Valero et al., 2021). از نظر Campton و همکاران (1996) سه حیطه‌ای که به نظر می‌رسد مبنای کلی تحول بهینه را تشکیل می‌دهند، عبارت‌اند از: رشد شخصی، بهزیستی روانی و شخصیت مقاوم در برابر استرس. درحالی‌که رویکردهای قبلی در تلاش برای شناسایی عوامل تأثیرگذار «از پایین به بالا» موقعیتی و بیرونی اضطراب بوده‌اند، رویکردهای حاضر بر فرآیندهای «از بالا به پایین» و درون فرد تأکید دارند (Diener, 2009). با توجه به اینکه اکثر محققان در دهه‌های گذشته عوامل بیرونی مؤثر بر اضطراب بررسی کرده‌اند، مفهوم اضطراب و پیش‌بینی‌کننده‌های قوی آن همچنان مبهم باقی مانده است. این محققان بر اهمیت نیروی ذاتی، درونی و یکپارچه‌کننده در سلامت تأکید کرده‌اند. در این مدل پنج عامل مؤثر بر کاهش سطح اضطراب؛ شامل خودارزشمندی، خودنظم‌بخشی، کار، روابط دوستانه و عشق به‌گونه‌ای پویا با یکدیگر شناخته شده است که بهزیستی و تحول بهینه را به دنبال دارند. در این مدل، خودارزشمندی به‌عنوان منبع انرژی و نیرویابی در کاهش سطح اضطراب عمل می‌کند درحالی‌که خودارزشمندی مرکز این نظریه است. بهزیستی ذهنی نیز به‌عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار بر اضطراب نشأت گرفته از رویدادهای ذهنی، خصوصی و درونی مطرح شده است. تحقیقات حاکی از آن است که خودارزشمندی و خوش‌بینی در بسیاری از مطالعات با اضطراب مرتبط است.

بخشی از حرکت روان‌شناسی مثبت بررسی مهارت‌های مقابله‌ای مبتنی بر نیرومندی‌ها است. در ده سال گذشته، بهزیستی و شادی به‌عنوان راهبردهای مؤثر مقابله با آشفتگی‌ها

روش

روش پژوهش حاضر با توجه به فلسفه پژوهش، کمی با توجه به هدف از نوع مطالعات کاربردی و از لحاظ شیوه گردآوری داده‌ها و تحلیل آن‌ها روش توصیفی از نوع مطالعات همبستگی از نوع مدل یابی معادلات ساختاری است. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان متوسطه دوم ناحیه سه مشهد به حجم ۹۸۳ نفر بود که با استفاده از فرمول کوکران با خطای (۰/۰۵) و به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده تعداد ۲۷۶ نفر انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌های پژوهش دو پرسشنامه به شرح زیر بود:

پرسشنامه اضطراب کرونا و ویروس: توسط علیپور و همکاران (۱۳۹۸) تهیه و اعتباریابی شده است. نسخه نهایی این ابزار دارای ۱۸ گویه و ۲ مؤلفه است. گویه‌های ۱ تا ۹ علائم روانی و گویه‌های ۱۰ تا ۱۸ علائم جسمانی را می‌سنجد. این ابزار در طیف ۴ درجه‌ای لیکرت نمره‌گذاری می‌شود. پایایی این ابزار با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای عامل اول ۰/۸۷ و عامل دوم ۰/۸۶ و برای کل پرسشنامه ۰/۹۱ به دست آمد؛ همچنین روایی آن با استفاده از تحلیل عامل اکتشافی و تأییدی تأیید شده است.

پرسشنامه روان‌شناسی مثبت‌گرا: این ابزار دارای هفت بعد روان‌شناسی مثبت‌گرا شامل بهزیستی روانی (۱۴ گویه)، خوش‌بینی (۱۰ گویه)، شادکامی (۲۹ گویه)، خودارزشمندی (۳۵ گویه)، امیدواری (۱۲ گویه)، مهارت‌های ارتباطی بین فردی (۳۴ گویه) و مسئولیت‌پذیری روان‌شناختی (۴۲ گویه) است که در مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت نمره‌گذاری شده است. به علت اینکه پرسشنامه‌ها بایستی بر اساس جامعه هدف برگردان می‌شد لذا روایی پرسشنامه‌ها با استفاده از روایی محتوایی و صوری مورد تأیید چند تن از اساتید علوم تربیتی قرار گرفت و همچنین از تکنیک تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. پایاییان نیز از طریق آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۷۷ و ۰/۸۹ به دست آمد.

جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیات پژوهش از تکنیک‌های آماری همچون ضریب همبستگی پیرسون و

و پریشانی‌ها مورد توجه عده بسیاری از روانشناسان و مشاوران قرار گرفته است. افراد شادتر سطوح پایین‌تری از افسردگی و اضطراب را گزارش کرده‌اند. این نتایج نشان می‌دهد که بهزیستی و شادی می‌تواند به‌عنوان راهبردی مؤثر در حل مسائل و کاهش آشفتگی باشند. از آنجایی که ناراحتی‌های روانی معمولاً در سراسر عمر اتفاق می‌افتد ایجاد و حفظ یک حسی از بهزیستی روانی می‌تواند نقش حیاتی در سازگاری با فشارها داشته باشد. دوسازه متفاوت دیگر که توجه چشم‌گیری را در پیش‌بینی اضطراب دریافت کرده‌اند، عبارت‌اند از امیدواری و خوش‌بینی. خوش‌بینی و امیدواری با شاخص‌های آسیب‌شناسی روانی همبستگی منفی دارند. خوش‌بینی و امیدواری سلامت جسمی و روانی را آن‌گونه که با انواع شاخص‌ها از جمله سلامت، بهزیستی ذهنی، اضطراب، کنارآمدن مؤثر و رفتار ارتقاءدهنده سلامت مشخص شده‌اند، پیش‌بینی می‌کند (Waters et al., 2021).

برخی نتایج تحقیق نشان می‌دهد که خودارزشمندی و خودکارآمدی پیش‌بینی‌کننده‌های قوی در جهت کاهش آشفتگی‌ها و پریشانی‌ها و افزایش رضایتمندی زندگی هستند (Shi et al., 2020). خودارزشمندی سازه‌ای است که بر نحوه ارزشیابی شخصی از خود و اندازه‌گیری احساس وی از خودش در مقایسه با خود ایده‌آل و خودآرامی دلالت دارد. در سطح گروهی ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا مهارت‌های بین فردی و مسئولیت‌پذیری نیز با جنبه‌های مثبت و منفی استرس مرتبط هستند. مروری گسترده بر ادبیات پژوهشی نقش سازه‌های روان‌شناسی مثبت به‌عنوان منابع روان‌شناختی بر اضطراب نشان می‌دهد که مطالعات اندکی در این زمینه انجام شده است. با عنایت به تمهیدات یادشده و اینکه در شناسایی عوامل مهم و مؤثر در بهزیستی روانی و تحول بهینه پژوهش‌های کمی انجام شده است و مدلی جامع و یکپارچه از متغیرهای مهم در این حیطه ارائه نشده است و پژوهش‌های موجود صرفاً به بعضی از متغیرها پرداخته‌اند، پژوهش حاضر درصدد تدوین مدل اضطراب کرونا در دانش‌آموزان براساس ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا است که از این طریق اثرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای پژوهش با اضطراب کرونا در دانش‌آموزان مورد بررسی قرار دهد.

دست آمده مندرج در ستون کجی بایستی در محدوده عدد (±۳) و مقادیر ستون کشیدگی بایستی کمتر از عدد ۱۰ باشد تا بتوان بیان کرد که داده‌ها نرمال هستند. در تحقیق حاضر از فرض ذکر شده تخطی نشده و داده‌ها در حالت نرمال می‌باشند. لذا پس از اطمینان یافتن از نرمال بودن متغیرهای تحقیق، کلیه روابط میان متغیرها براساس مدل مفهومی تحقیق مورد بررسی قرار گرفت.

-نتایج آزمون رگرسیون عوامل مؤثر بر اضطراب کرونا

در این قسمت اضطراب کرونا به‌عنوان متغیر وابسته و متغیر بهزیستی روانی به‌عنوان متغیر مستقل در نظر گرفته شده و مقدار بتا با استفاده از رگرسیون محاسبه شد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان می‌دهد که مؤلفه‌های روان‌شناسی مثبت‌گرا شامل بهزیستی روانی، شادی، خوش‌بینی، خودارزشمندی، امیدواری، مهارت‌های بین فردی و مسئولیت‌پذیری بر اضطراب کرونا در دانش‌آموزان تأثیر دارد و رابطه آن‌ها منفی و معنی‌دار است. بدین معنا که هرچه ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا در افراد قوی‌تر باشد اضطراب کرونا آنان پایین‌تر است. پس از بررسی تأثیر ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا بر اضطراب کرونا به تدوین مدل اضطراب کرونا براساس مدل یابی معادلات ساختاری به روش تحلیل مسیر و با کمک نرم‌افزار آموس، پرداخته شد. در نمودار زیر ضریب تخمین استاندارد روابط علی بین متغیرها نشان داده شده است

رگرسیون چندگانه و مدل معادلات ساختاری تأییدی به کمک نرم‌افزاری آماری SPSS V.25 و AMOS استفاده شد.

یافته‌ها

با توجه به توزیع فراوانی و درصد نمونه مورد مطالعه بر اساس جنسیت ۳۳/۳ درصد یعنی ۹۲ نفر را دانش‌آموزان دختر و ۶۶/۷ درصد یعنی ۱۸۴ نفر را دانش‌آموزان پسر تشکیل داده‌اند خلاصه توصیف داده‌ها در جدول ۱ گزارش شده است.

جدول ۱.

خلاصه توصیف داده‌ها

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد
روان‌شناسی مثبت‌گرا	۱۰۶/۹	۲۳/۸
اضطراب کرونا	۳۴/۹	۱۱/۷

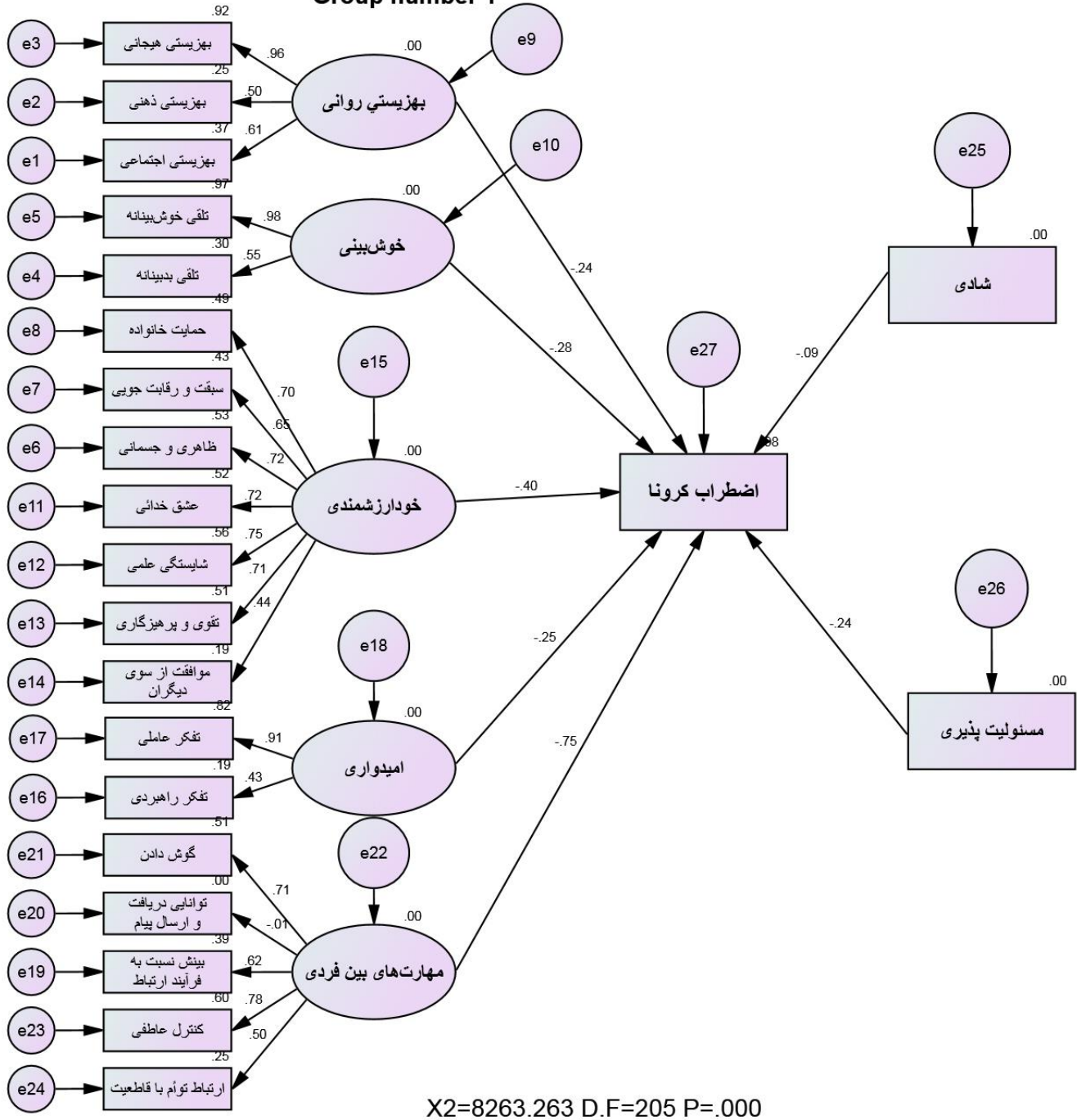
جهت تدوین مدل اضطراب کرونا در دانش‌آموزان لازم بود اثر مستقیم و غیرمستقیم ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا بر اضطراب کرونا محاسبه گردد. متغیرها از نظر توزیع نرمال بر اساس آزمون کولموگروف - اسمیرنوف در سطح ۰/۰۵ و با اطمینان ۹۵٪ محاسبه و ارزیابی گردید. در این رابطه بر اساس قوانین آماری، یکی از مفروضه‌های مهم در تحلیل‌های رگرسیون، بهنجار بودن توزیع نرمال متغیرها است و چنانچه داده‌ها تفاوت زیاد و معنی‌داری با توزیع نرمال داشته باشند، نتایج تحلیل بی‌اعتبار خواهد بود؛ بنابراین مقادیر آماری به

شکل ۱.

مدل ساختاری تحقیق همراه با شاخص‌ها در حالت تخمین استاندارد

تدوین مدل اضطراب کرونا در دانش‌آموزان بر اساس ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا
Standardized estimates
Group number 1

$X^2=8263.263$ D.F=205 P=.000

جدول زیر ضرایب استاندارد و ضرایب غیراستاندارد را برای هر یک از نشانگرها و متغیر مکنون مدل اندازه‌گیری نشان می‌دهد.

جدول ۲.

ضرایب استاندارد و غیراستاندارد در مدل ساختاری

ضرایب استاندارد	ضرایب غیراستاندارد			
-۰/۲۳۶	-۱/۳۵۷	←	اضطراب کرونا	بهزیستی روانی
-۰/۲۸۲	-۲/۲۵۹	←	اضطراب کرونا	خوش بینی
-۰/۳۹۷	-۲/۰۹	←	اضطراب کرونا	خودارزشمندی
-۰/۲۴۷	-۲/۷۵۴	←	اضطراب کرونا	امیدواری
-۰/۷۴۹	-۳/۷۵۴	←	اضطراب کرونا	مهارت‌های بین فردی
-۰/۲۴۳	-۰/۳۷۲	←	اضطراب کرونا	مسئولیت‌پذیری
-۰/۰۹۵	-۰/۱۸۳	←	اضطراب کرونا	شادی

بحث و نتیجه‌گیری

پس از بررسی تأثیر ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا بر اضطراب کرونا، تدوین مدل اضطراب کرونا با استفاده از مدل یابی معادلات انجام شد و نتایج آن نشان داد مدل طراحی شده اضطراب کرونا در دانش‌آموزان براساس ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا از برازش مطلوبی برخوردار است. این نتیجه در مواردی هم‌راستا با پژوهش‌های عبدی و همکاران (۱۳۹۹)، Rodríguez-Rey و همکاران (2020)، Bernabe-Valero و همکاران (2021)، Waters و همکاران (2021)، Bakioglu و همکاران (2020) و Shi و همکاران (2020) است.

یافته‌های فرضیه اول نشان داد بهزیستی روانی بر اضطراب کرونا دانش‌آموزان تأثیر دارد. در تبیین این یافته باید اشاره نمود که بهزیستی روانی باعث افزایش توانایی فرد برای پاسخ به موقعیت‌های استرس‌زا می‌گردد. مردم زمانی بهزیستی روانی را تجربه می‌کنند که زندگی‌شان معنادار، کنترل‌پذیر و قابل‌درک باشد. در پژوهش Chung و همکاران (2019) رابطه بین بهزیستی روانی و سلامت روانی معنادار بوده است. در واقع، بهزیستی روانی به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا در رویارویی با تغییرات تنش‌زا، سلامت خود را از دست ندهند. شیوه‌های سازگاری فرد و ویژگی‌های خانوادگی، او را یاری می‌کنند، فشارها و شرایط نامساعد زندگی را تحت تسلط خود درآورد و در نتیجه در مواجهه با اضطراب در موقعیت‌های تنش‌زا؛ آشفته و پریشان نگردند (Thomas & Asselin, 2018). نتایج فرضیه بعدی نشان داد که شادی و خوش‌بینی بر اضطراب کرونا در دانش‌آموزان تأثیر معنی‌داری دارد. خوش‌بینی و

یافته‌های جدول ۲ نشان می‌دهد که اثر غیرمستقیم مؤلفه بهزیستی روانی بر اضطراب کرونا معنی‌دار است. بعلاوه نتایج نشان می‌دهد که خوش‌بینی بر اضطراب کرونا اثر غیرمستقیم معنی‌داری دارد. همچنین امیدواری، مهارت‌های بین فردی، مسئولیت‌پذیری و شادی نیز اثر غیرمستقیم معنی‌داری بر اضطراب کرونا دارند.

با توجه به یافته‌های به دست آمده می‌توان بیان کرد که ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا توانایی پیش‌بینی اضطراب کرونا در دانش‌آموزان را دارند و بالاترین تبیین‌پذیری توسط ابعاد مهارت‌های بین فردی انجام شده است. در ادامه، معیارهای مدل برازنده، برای بررسی برازندگی مدل، ارائه شده است

جدول ۳.

برازش مدل

نام آزمون	معیارها در تحقیق حاضر	نتیجه
X ²	۰/۰۰۰	برازنده
RMR	۰/۰۰۵	برازنده
GFI	۰/۹۰	برازنده
AGFI	۰/۹۹	برازنده
RMSEA	۰/۰۱۶	برازنده
NFI	۰/۹۴	برازنده
CFI	۰/۹۰	برازنده

با توجه به مقادیر ذکرشده در جدول ۳، مدل طراحی شده اضطراب کرونا در دانش‌آموزان براساس ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا از برازش مطلوبی برخوردار است

نتیجه هم‌راستا با پژوهش‌های Ho و همکاران (2015) و Chaung و همکاران (2019) است. در تبیین این نتیجه باید گفت که مسئولیت‌پذیری، مفهومی است که دانش‌آموزان همواره در زندگی فردی و اجتماعی خود با آن ارتباط دارند دانش‌آموزان با قبول مسئولیت و ارتباط مؤثر با دیگران قادر خواهند بود تا به انسان‌هایی اندیشمند، خلاق، سرزنده و بانشاط تبدیل شوند. این‌گونه دانش‌آموزان در شناسایی و حل مشکلات موجود زندگی تلاش می‌کنند و دلسرد و مأیوس نمی‌شوند. جهت پیشنهادهای کاربردی در راستای نتایج تحقیق، پیشنهاد می‌شود مسئولان آموزش و پرورش جهت درک بیشتر و آگاهی از تمام ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا و اضطراب کرونا برای دانش‌آموزان دوره‌های آموزشی از قبیل کارگاه، نمایش، فیلم، تئاتر، جلسات علمی، سخنرانی‌های مرتبط و غیره برگزار کنند. جهت پیشنهادهای پژوهشی باید گفت از آنجایی‌که پیشینه اندکی در زمینه اضطراب کرونا و ابعاد روان‌شناسی مثبت‌گرا وجود دارد پیشنهاد می‌گردد محققان همبستگی متغیرهای مرتبط با آن و اثرات دیگر موضوعات را بر این دو را در اولویت تحقیق قرار داده و با شیوه‌های آماری متنوع و حتی به‌صورت آمیخته مورد پژوهش و تحلیل قرار دهند. هرچند برخی یافته‌های این تحقیق مؤید نتایج سایر تحقیقات است، ولی محقق با برخی محدودیت‌ها روبه‌رو بوده است، همچون کم‌توجهی دانش‌آموزان در پاسخگویی به سؤالات پرسشنامه‌ها و همچنین محدود نمودن جامعه به دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر مشهد.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

منابع

عبدی، ک.، وفایی، ف. و ویسی، س. (۱۳۹۹). بررسی افکارسنجی و اضطراب بیماری کرونا در شهرستان کرمانشاه، دومین کنگره تازه یافته‌ها در حوزه خانواده، بهداشت روان، اختلالات، پیشگیری و آموزش، تهران.

شادکامی موجب افزایش توانایی باور به داشتن احساس بهتر، در آینده می‌شود. خوش‌بینی با نیروی نافذ خود، تحریک‌کننده فعالیت فرد است تا بتواند تجربه‌های نو کسب نماید و نیروهای تازه‌ای را در فرد ایجاد کند (Harper, 2004). آثار سودمند خوش‌بینی بر سلامت جسمانی و روانی در پژوهش‌های مختلف از جمله Scheier و همکاران (2003)، Snyder (2002)، Wells (2005) نشان داده شده است. درواقع، دانش‌آموزان خوش‌بین توانایی بیشتری در برابر اضطراب کرونا از خود نشان می‌دهند. نتایج فرضیه چهارم نشان داد که مؤلفه‌های حمایت خانواده، عشق خدائی، تقوی و پرهیزگاری و موافقت از سوی دیگران توانایی تبیین اضطراب کرونا دارند. به این معنی که با افزایش خودارزشمندی، میزان اضطراب کرونا در دانش‌آموزان کاهش می‌یابد. این یافته با یافته‌های پژوهشی Neff and Costigan (2014)، Yang و همکاران (2016)، Eldeleklioğlu (2016) و Sabaitytė and Diržytė (2019) همسو است. نتایج آزمون فرضیه بعد نشان داد که امیدواری بر اضطراب کرونا در دانش‌آموزان تأثیر معناداری دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که امید یکی از عوامل مهمی است که تأثیر زیادی بر کیفیت زندگی دانش‌آموزان دارد. اضطراب کرونا باعث ایجاد احساس یاس و ناامیدی در دانش‌آموزان می‌شود و سطح رضایت‌مندی آن‌ها را کاهش می‌دهد، بنابراین فراهم نمودن فرصت‌هایی جهت افزایش امیدواری می‌تواند در ارتقا سطح خوش‌بینی در زندگی دانش‌آموزان مفید باشد. نتایج آزمون فرضیه ششم بیانگر آن بود که مهارت‌های بین فردی گوش دادن، توانایی دریافت و ارسال پیام، بینش نسبت به فرآیند ارتباط، کنترل عاطفی و ارتباط توأم با قاطعیت توانایی تبیین اضطراب کرونا را دارند. مهارت‌های بین فردی، دانش‌آموزان را برای فهم دلسوزانه بیشتر، از نیازهای خود در زمینه‌های نیازهای هیجانی، روان‌شناختی و نیازهای بین‌فردی و تمایلات دیگران و فراخوانی رفتارهای صادقانه، قابل احترام و اعتماد، صمیمی و غیره با دیگران، به‌سرعت و میزان بیشتر آماده می‌سازد. نتایج آزمون فرضیه هفتم نیز بیانگر آن بود که مسئولیت‌پذیری بر اضطراب کرونا در دانش‌آموزان تأثیر معنی‌داری دارد. این

Section B: *The Sciences and Engineering*, 66(2), 1157-1172.

Mülazım, Ç. Ö., & Eldeleklioğlu, J. (2016). What is the role of self-compassion on subjective happiness and life satisfaction? *International Journal of Human Science*, 13(3), 3895-3904.

Neff, K. D., & Costigan, A. P. (2014). Self-worth, wellbeing, and happiness. *Psychologie in Österreich*, 114-117.

Neuberg, S. L., Kenrick, D. T., Schaller, M. (2011). Human threat management systems: self-protection and disease avoidance. *Neuroscience Bio behavior revolution journal*, 35 (4), 1042–1051.

Pappas, G., Kiriaze, J., Giannakis P., & Falagas, M. E. (2009). Psychosocial consequences of infectious diseases. *Clinical Microbiology and Infection*, 15 (8), 289–295.

Qiu, J., Shen, B., Zhao, M., Wang, Z., Xie, B., & Xu, Y. (2020). A nationwide survey of psychological distress among Chinese people in the COVID-19 epidemic: implications and policy recommendations. *General Psychiatry*, 33, 1-4.

Raude, J., MCColla, K., Flamand, C., Apostolidis, T. (2019). Understanding health behaviour changes in response to outbreaks: Findings from a longitudinal study of a large epidemic of mosquito-borne disease. *Social Science & Medicine*, 230, 184–193.

Rodríguez-Rey R, Garrido-Hernansaiz H & Collado S (2020) Psychological Impact and Associated Factors During the Initial Stage of the Coronavirus (COVID-19) Pandemic Among the General Population in Spain. *Front. Psychol.* 11:1540.

Roper L., Dickson JM., Tinwell C., Booth PG., & McGuire J. (2010). Maladaptive cognitive schemas in alcohol dependence: Changes associated with a brief residential abstinence program. *Cognitive Therapy and Research*. 34, 207–215.

Sabaitytė, E., & Diržytė, A. (2019). Psychological capital, self-worth, and life satisfaction of unemployed youth. *International Journal of Psychology: A Biopsychosocial Approach*, 19.

Scheier, MF., Carver, C.S., & Bridges, M.W. (2003). Optimism, pessimism, and psychological well-being. In: Chang EC. (editor). *Optimism and pessimism*. Washington, DC: *American Psychological Association*, 189-216.

Shi C., Guo Z., Luo C., Lei C., & Li P. (2020). The Psychological Impact and Associated Factors of COVID-19 on the General Public in Hunan, China. *Risk Management and Healthcare Policy*, 13, 3(7), e2014053-e53.

Shrewsbury, J. F. (2005). *A History of Bubonic Plague in the British Isles*. Cambridge University Press, London, Cambridge.

Snyder, C.R. (2002). Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychol Inq*, therapy in a community sample: A pilot investigation. *Social Indicators Research*, 13, 249-275.

Thomas, L. J., & Asselin, M. (2018). Promoting resilience among nursing students in clinical education. *Nurse Education in Practice*, 28, 231-234.

Waters, L., Algoe, S. B., Dutton, J., Emmons, R., Fredrickson, B. L., Heaphy, E., ... & Steger, M. (2022). Positive psychology in a pandemic: Buffering, bolstering, and building mental health. *The Journal of Positive Psychology*, 17(3),

علی پور، ا.، قدمی، ا.، علیپور، ز. و عبدالهزاده، ح. (۱۳۹۸). اعتباریابی مقدماتی مقیاس اضطراب بیماری کرونا (CDAS) در نمونه ایرانی. *روان شناسی سلامت*، ۸(۳۲)، ۱۶۳-۱۷۵.

References

- Abdi, C, Vafaie, F and Vasi, S. (2021). Survey of coronary heart disease and anxiety in Kermanshah city, the second new congress in the field of family, mental health, disorders, prevention and education, Tehran. [in persian]
- Alipour, A., Ghadami, A., Alipour, Z., Abdollahzadeh, H. (2020). Preliminary validation of the Corona Disease Anxiety Scale (CDAS) in the Iranian sample. *QUARTERLY JOURNAL OF HEALTH PSYCHOLOGY*, 8(32), 163-175. doi: 10.30473/hpj.2020.52023.4756 [in persian]
- Bakioğlu, F., Korkmaz, O. & Ercan, H. (2020). Fear of COVID-19 and Positivity: Mediating Role of Intolerance of Uncertainty, Depression, Anxiety, and Stress. *Int J Ment Health Addiction*, 5(7), 37-52.
- Bernabe-Valero G, Melero-Fuentes D, De Lima Argimon II & Gerbino M (2021) Individual Differences Facing the COVID-19 Pandemic: The Role of Age, Gender, Personality, and Positive Psychology. *Front. Psychol.* 12, 644-686.
- Brook, J. S., Whiteman, M., & Gordon, A. S. (2011). *Drug Use and Abuse, Aguide to Research Findings*. ABC - Clio, inc, Vol. Z: *Adolescents*.
- Brooks, S. K., Webster, R. K., Smith, L.E., Woodland, L., Wessely, S., Greenberg, N., & Rubin, G. J. (2020). The psychological impact of quarantine and how to reduce it: rapid review of the evidence. *Rapid Review*, 395, 912–920.
- Chung, J. E., Song, G., Kim, K., Yee, J., Kim, J. H., Lee, K. E., Gwak, H. S. (2019). Association between anxiety and aggression in adolescents: a cross-sectional study. *BMC Pediatrics*, 19 (115), 1-9.
- Diener, E. (2009). *Assessing Well-Being*, Springer Dordrecht Heidelberg London New York. Diner E, Oishi S, Lucac, R. E. (2003). Personality, culture, and subjective well-being: Emotional and cognitive evaluations of life, *Annual Review of Psychology*, 54, 403 – 425.
- Harper, M. (2004). Evidence-based effective practices with older adults. *J Couns Dev* 82(2), 36-42.
- Ho, F.K., Louie, L.H., Chow, CB., Wong, W.H., Ip, P., et al. (2015). Physical activity improves mental health through resilience in Hong Kong Chinese adolescents. *BMC Pediatr*, 15, 48-62.
- Jiang, W., Hou, G., Li, J., Peng, C., Wang, S., Liu, S., Zhuang, Q., Chen, J., Liu, H. (2019). Prevalence of H7N9 subtype avian influenza viruses in poultry in China, 2013-2018. *Trans boundary emergency diseases*, 66 (4), 1758–1761.
- Kumcagiz, H., & Gunduz, Y. (2016). Relationship between Psychological Well-Being and Smartphone Addiction of University Students. *International Journal of Higher Education*, 5(4), 738-752.
- Mack, L. M. (2008). Association among Adolescents Health- Risk Behavior, Their Perceptions of Their Friends Health- Risk Behavior, Parental Support and School Support within the Context of a School Transition, *Dissertation Abstracts International*:

agency thought. *Ph.D. Dissertation. USA: The University*
Yang, Y., Zhang, M., & Kou, Y. (2016). Self-Worth and Life Satisfaction The Mediating Role of Hope. *Personality and Individual Differences*, 98, 91-95.

303-323.
<https://doi.org/10.1080/17439760.2021.1871945>.
Wells, M. (2005). The effects of gender, age, and anxiety on hope differences in the expression of pathway and